T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/483
KARAR NO : 2025/78
KARAR TR : 07/01/2025

ÖZET: Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdi emeklilik nedeniyle sona eren davacının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. K.
Vekili : Av. E. B.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. C. H. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 19/11/1990 - 21/12/2019 tarihleri arasında davalı kuruma bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde usta öğretici olarak görev yaptığını, 21/12/2019 tarihinde iş akdinin emeklilik nedeniyle sona erdiği ancak kıdem tazminatının ödenmediğini ifade ederek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 100 TL (ıslah ile 24.567,46 TL) kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul 30. İş Mahkemesi 18/07/2022 tarih ve E.2022/4, K.2022/486 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, karara karşı istinaf talebinde bulunulmuştur.

3. **İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesi 11/06/2024 tarih ve E.2022/2557, K.2024/1553 sayılı** kararı ile, davacının usta öğretici görevi ile Halk Eğitim Merkezindeki çalışmalarının iş sözleşmesine dayanmadığı ve idari yargının davaya bakmakla görevli olduğu, bu nedenle mahkemece yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken davanın esasının incelenmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle mahkeme kararını kaldırarak ve davanın esası hakkında yeniden karar vererek, davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine, kesin olarak karar vermiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...İleri sürülen istinaf nedenlerine, yapılan inceleme ve dosya kapsamına göre uyuşmazlık; iş akdinin kıdem tazminatı ödenmesi gerekecek şekilde sona erip ermediği konusundadır.*
>
> *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 355. maddesine göre istinaf incelemesi, HMK'nın 356/1. maddesi gereği incelemenin duruşmalı yapılmasını gerektiren eksik bir husus görülmemekle duruşmasız olarak yapılmıştır.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden LUAKnmu - F+IVhNr - VgAgDjG - q9g1K4= ile erişebilirsin

"Çıraklık ve halk eğitim merkezlerinde herhangi bir kadroya bağlı olmaksızın çalışan usta öğreticiler, 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesi uyarınca ders ücreti karşılığında çalıştırılmaktadırlar. Başka bir anlatımla; özel hukuk niteliğindeki iş sözleşmelerinde sözleşme koşullarının taraflarca serbestçe müzakere edilmesi niteliği, anılan sözleşmelerde bulunmamaktadır. Davacı ile Bakanlığa bağlı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü arasındaki ilişki İdarece yapılan görevlendirmeye dayalı olup göreve alınma ve çalışma koşulları ile ödenecek ücretin statü hukuku içinde düzenlenmesi karşısında taraflar arasında bir iş sözleşmesinin varlığından söz edilemez. Usta öğretici, 4857 sayılı Kanun kapsamında işçi sayılmadığından taraflar arasındaki ilişkinin statü hukuku kapsamında bulunması sebebiyle ihtilafın idari yargıda çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla; yargı yolu caiz olmadığından dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır. "Yargıtay 9 Hukuk Dairesinin 2023/17447 esas 2024/1146 karar

Somut uyuşmazlıkta, davacının halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalıştığı, davacı ile Bakanlığa bağlı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü arasındaki ilişki İdarece yapılan görevlendirmeye dayalı olup göreve alınma ve çalışma koşulları ile ödenecek ücretin statü hukuku içinde düzenlenmesi karşısında taraflar arasında bir iş sözleşmesinin varlığından söz edilemeyeceği, Usta öğreticinin 4857 sayılı Kanun kapsamında işçi sayılmadığından taraflar arasındaki ilişkinin statü hukuku kapsamında bulunması sebebiyle ihtilafın idari yargıda çözümlenmesi gerektiği anlaşıldığından, 6100 sayılı HMK.un 114 ve 115. maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile davanın usulden reddi yerine esastan karar verilmesinin hatalı olduğu tespit edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle; davalı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile; ilk derece mahkemesi kararının HMK'nun 353/1-b/2.bendi uyarınca kaldırılarak; davanın reddine karar verilmesi gerektiği kanaatine varılmış ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davalının istinaf başvurusunun KABULÜNE,

İlk derece mahkemesinin ilamının ORTADAN KALDIRILMASI İLE DAVANIN ESASI HAKKINDA YENİDEN KARAR VERİLEREK;

a-Davanın dava şartı yokluğundan usulden REDDİNE,..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı hukuki gerekçelerle 24.567,46 TL kıdem tazminatının davalıdan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İstanbul 10. İdare Mahkemesi 13/08/2024 tarih ve E.2024/1581 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisi bulunduğu, talep edilen işçi alacaklarının 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan bu uyuşmazlıkta iş mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dosyanın incelenmesinden, davacı davalı kurumun HALK EĞİTİM KURSU olarak bilinen kurumlarında / işyerlerinde 1990 tarihinden 2019 Aralık ayına kadar "usta öğretici olarak çalıştığını, davacı 1990-1996 arası Sürmene / TRABZON'da, 1996 yılından itibaren de fesih tarihine kadar Beykoz/ISTANBUL, şubesinde (Eğitim öğretim dönemi olan Eylül ilk haftası ile Haziran ilk haftaları arasında) çalışma yaptığını, ders başı ücret olarak haftanın 5 günü 40 saat üzerinde çalışma yaptığını, aylık maaşı değişkenlik göstermekle beraber bütün maaşları bankadan ödendiğini, banka kayıtlarının celbi ile kıdeme esas

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden LUAKnmu - F+IVhNr - VgAgDjG - q9g1K4= ile erişebilirsin

tutarın hesaplanabileceğim. 2019 Aralık ayında emeklilik sebebiyle işten çıkışı yapıldığını, ancak kıdem tazminatı ödenmediğini, arabuluculuk sürecinde dc müvekkilin kıdem tazminatı kendisine ödenmediğim, bu sebeple 1475 sayılı İş Kanunu'nun yürüklükte bulunan 14 Maddesinin 1 Fıkrasının 5 bendi gereğince müvekkile kıdem tazminatının ödenmesi gerektiğim beyanla, bir kısım işçilik alacaklarını faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle İstanbul 30. İş Mahkemesinin 2022/4 esas sayılı dosyası ile dava açıldığı, İstanbul 30. İş Mahkemesinin 18/07/2022 tarih E:2022/4, K:2022/486 sayılı kararı ile; "Net 24.567,46 TL kıdem tazminatı alacağının, akdin fesih tarihi olan 21/12/2019 tarihinden itibaren işleyecek ve hesaplanacak mevduata uygulanan en yüksek banka faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacıya ödenmesine" karar verildiği, anılan kararın istinaf edildiği, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin 11/06/2024 tarih, E: 2022/2557, K:2024/1553 sayılı kararı ile idari yargıda çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine kesin olarak karar verildiği, söz konusu karar üzerine davacı tarafından davanın Mahkememizde açıldığı, davanın iş aktinden kaynaklanan hak alacağı olduğu anlaşılmıştır.

Belirtilen durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri kapsamında davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer konuda verilen Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 17/04/2023 tarih ve 2023/243, K:2023/332 sayılı kararı da aynı yöndedir..."

6. İstanbul 10. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

8. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Bu Kanunun uygulanmasında;*

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden LUAKnmu - F+IVhNr - VgAgDjG - q9g1K4= ile erişebilirsin

10. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

11. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

12. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

13. 4857 sayılı İş Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara yer verilmiştir.

14. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

15. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

16. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden LUAKnmu - F+IVhNr - VgAgDjG - q9g1K4= ile erişebilirsin

Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

17. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/01/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, davacının en son Beykoz Halk Eğitim Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışmakta iken, iş akdinin emeklilik nedeniyle sona erdiği ve kıdem tazminatının ödenmediği iddiasıyla, kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden LUAKnmu - F+IVhNr - VgAgDjG - q9g1K4= ile erişebilirsin

21. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 10. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin 11/06/2024 tarih ve E.2022/2557, K.2024/1553 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 10. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin 11/06/2024 tarih ve E.2022/2557, K.2024/1553 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/01/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden LUAKnmu - F+IVhNr - VgAgDjG - q9g1K4= ile erişebilirsin